

11

Quan el Museu és una festa

La imatge que obre el número 11 del butlletí de l'MHCB ens presenta un Saló del Tinell diferent i fins i tot podríem dir que poc museístic. Al Tinell, el Museu hi presenta des de fa anys les exposicions de gran format. S'hi han celebrat també importants actes com el II Congrés Internacional sobre museïtzació de jaciments arqueològics. Però l'actitud informal de les persones que, assegudes a terra, omplen el gran saló del Palau Reial Major ens mostra una altra activitat: es tracta de la festa de cloenda del programa *Les 10 i una nits* de l'estiu de l'any passat.

L'editorial del butlletí sol referir-se a les tasques habituals del Museu. Si els guardeu, podeu fer una ullada als deu números publicats: «Memòria i permanència. Conservar, preservar, prevenir, restaurar» al número 6 o «Els espais de la memòria i l'MHCB» al número 10, entre altres, són exemples clars de la nostra dedicació constant. Aquesta vegada, amb la fotografia de la portada us volem animar un cop més (i ja en són 11!) a participar del programa d'activitats nocturnes de l'estiu a l'MHCB. *No tanquem a la nit* és el nom del programa d'aquest any, que trobareu explicat a les pàgines centrals. Quan el Museu és una festa també fem "patrimoni".

Institut de
cultura: **MUSEU D'HISTÒRIA**
DE LA CIUTAT

MHCBButlletí

BUTLLETÍ INFORMATIU DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE BARCELONA
SEGON QUADRIMESTRE DE 2007. ANY IV. NÚM. 11

Senyalització de nous itineraris: els portals medievals i la ruta del Call

Seguint la bona experiència i la resposta positiva per part del públic envers el circuit de senyalització de l'itinerari romà per l'antiga Barcino iniciat el 2003, el mes de juny l'MHCB posa en marxa la senyalització de dos nous itineraris: **els portals medievals de la muralla i el barri del Call**. La senyalització dels **portals medievals** constarà, d'una banda, de **tres monòlits** ubicats als punts on hi ha restes i estructures visibles, i de l'altra, de l'edició d'una guia. El primer monòlit estarà situat a tocar de l'ascensor del carrer Pelai amb Rambla, que permet l'accés a l'estació dels FCG i del metro, i s'hi podran veure les restes de la torre del **Portal de Sant Sever**; el segon es trobarà al **Portal de Santa Madrona**, l'únic portal de tota la muralla que s'ha conservat intacte; i el darrer, al costat de l'accés a l'aparcament subterrani del Pla del Teatre a la Rambla, on es veurà un fragment de muralla associat a l'antic **Portal de Trentaclaus**. La guia, on s'explica el procés constructiu de les muralles i s'ubiquen tots els portals i els llocs on s'han trobat restes arqueològiques d'aquestes fortificacions, està disponible a la botiga del Museu, es publica en quatre idiomes i està profusament il·lustrada amb fotografies, plànols i gràfics. També recull les dades que han aportat les intervencions arqueològiques dutes a terme en els darrers anys pel MHCB. Per a la senyalització del **barri jueu** de la Barcelona medieval, s'ha continuat amb el mateix sistema utilitzat en la Barcelona romana i els portals medievals, però amb una diferència important: en aquest cas la senyalització no pot fer referència a un punt concret que podem veure ja que, malauradament, no s'ha conservat pràcticament res de l'antic call. Així, s'intenta despertar la curiositat o la imaginació dels vianants, experts o interessats a conèixer la història d'un barri barceloní, amb detalls del que havia estat l'espai on es troben **els mòduls de senyalització**. Els punts que es destaquen són: el **carrer de Sant Honorat** i la façana antiga del **Palau de la Generalitat**, el **carrer de Sant Sever** i la baixada de **Santa Eulàlia**, el **carrer de Sant Domènec**, la **placeta de Manuel Ribé**, la **làpida del carrer de Marlet**, el **carrer de l'Arc de Sant Ramon del Call**, la cruïlla coneguda com «**els Quatre Cantons del Call**» i la **Volta del Remei**, un dels principals carrers del Call Menor. En el fullotó que s'edita com a complement de l'itinerari, s'esmenten també les sales de l'exposició medieval del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona i els fragments epigràfics conservats a la placeta de Sant Lu, a la plaça del Rei i també a Montjuïc.

EL PROGRAMA DEL MUSEU

EL MUSEU-MONESTIR DE PEDRALBES I L'ANY DE LA CIÈNCIA

Claustre del Museu-Monestir de Pedralbes.

© MHCB-Pere Vivas

En el marc de la celebració de l'Any de la Ciència, el Museu-Monestir de Pedralbes presenta dues activitats que s'afegeixen als actes de commemoració que s'estan organitzant des del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. D'una banda, del 28 de juny de 2007 al 12 de febrer de 2008 es podrà visitar l'exposició *Plantes, remeis i apotecaris. El jardí medieval del Monestir de Pedralbes*, que s'instal·larà al claustre, la farmaciola i la infermeria del monestir. Amb ella es pretén recrear un hipotètic jardí medicinal per tal d'explicar els principis bàsics de la medicina medieval i les seves diferències respecte a la medicina moderna. Aquesta recreació s'ha fet a partir d'alguns dels tractats sobre els "medicaments simples" que van tenir més difusió a l'edat mitjana. Un dels tractats seria el *Llibre de les medecines particulars*, obra original del segle XI escrita en àrab pel metge toledà Ibn Wáfid, de la qual es va fer la versió catalana al segle XIII, on es recull la tradició clàssica grega. Igualment, es recullen un seguit de plantes del repertori aportat per la mística benedictina Hildegarda de Bingen (segle XII) que, a més de poetessa, va ser naturalista i compositora. Aquesta mostra s'organitza en col·laboració amb l'Institut Botànic de Barcelona. D'altra banda, la XXXV Setmana Internacional d'Estudis Medievals de Pedralbes tindrà lloc del 26 al 29 de juny de 2007, sota el títol *La ciència i els seus límits a l'edat mitjana*, amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis de la Cultura Medieval (UB) i l'Ins-

titut d'Estudis Medievals (UAB). Al llarg dels segles medievals la ciència experimentà un desenvolupament constant que va fer possible la revolució científica moderna exemplificada per Galileu. El desig d'assolir una explicació racional dels fets i de la matèria dels objectes va comportar el desenvolupament d'un mètode científic experimental, i alhora matemàtic i racional. Exponents d'aquest nou concepte de ciència seran, entre altres, el filòsof Francis Bacon, Avicenna en el camp de la medicina o Averrois en el de les matemàtiques. Els seus escrits, traduïts a llengües vernacles com el català i el castellà, van assolir una gran difusió al costat d'altres tractats considerats aleshores igualment "científics", com els d'alquímia, fisiognomia o màgia. Durant les jornades d'enguany podrem assistir a conferències com la inaugural «**La Ciència i els seus límits al segle XXI**» (Jordi Camí, director del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona), enguany d'accés lliure, «Com trenca els límits la ciència araboislàmica» (Miquel Forcada, UB), «El saber dels constructors de catedrals» (J. E. Ruiz-Domènec, UAB), «Les Escoles de Traductors» (Salvador Claramunt, UB), «El viatge com a transmissió de coneixement» (Rossend Arqués, UAB), «Medicina androcèntrica: dones metges, dones pacients» (Antoni Carré, UOC) i «Ciència, màgia i els límits del prohibit en Arnau de Vilanova» (Sergi Giralt Soler, UAB).

JUAN NEGRÍN 1892-1956. BARCELONA, CAPITAL DE LA REPÚBLICA

El Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona acull l'exposició *Juan Negrín 1892-1956. Barcelona, capital de la República*, a les sales de la Casa Padellàs del 21 de juny al 4 de novembre de 2007. La mostra, organitzada per la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, adscrita al Ministeri de Cultura, tracta de la figura de Juan Negrín, metge i home d'estat, artífex del trasllat de la capitalitat d'Espanya a Barcelona durant la II República i dirigent del país, probablement en el període més dur del segle XX. Aquesta exposició, renovada amb documents i objectes procedents d'arxius i institucions de Catalunya, arriba a Barcelona després d'haver-se presentat a Madrid, La Laguna i Tenerife.

L'exposició presenta dos enfocaments importants: la divulgació científica i la divulgació històrica. Per una banda, és un homenatge al científic, motiu pel qual la mostra s'inscriu en el marc de l'Any de la Ciència que se celebra enguany i, per l'altra, és una activitat que s'emmarca plenament en el programa d'actes que estem organitzant per commemorar l'aniversari de la proclamació de la II República. Des del museu, amb aquesta exposició esperem ajudar a donar a conèixer una personalitat i un període històric fonamental per entendre el present.

El comissari i catedràtic d'Història Contemporània Ricardo Miralles repassa la biografia de Juan Negrín, al mateix temps que presenta la història de la II República i la Guerra Civil en uns escenaris claus com són Catalunya i Barcelona durant aquests períodes.

L'exposició s'estructura en sis apartats que van seguint, de forma cronològica, la trajectòria vital i professional de la figura de Negrín.

1. Infància i joventut a Canàries i Alemanya. Negrín, metge fisiòleg

Aquest àmbit explica el seu nucli familiar i la seva trajectòria com a estudiant a Las Palmas i a diverses universitats alemanyes. El 1916 Santiago Ramón i Cajal li demanà que posés en marxa i portés la direcció d'un nou Laboratori de Fisiologia al soterrani de la Residència d'Estudiants de Madrid. En aquest laboratori i sota la seva direcció es van formar metges de gran prestigi científic com Severo Ochoa, entre altres.

2. Negrín socialista

Des de la proclamació de la II República, Negrín es va dedicar plenament a la política i va abandonar la seva professió de metge. El fet de dominar les principals llengües que es parlaven a Europa va fer que fos designat representant d'Espanya en dos organismes internacionals de gran importància: l'Oficina Internacional del Treball i la Unió Interparlamentària Europea. En aquest àmbit es destaca que Negrín es va alinear amb la facció "centrista" del PSOE, encapçalada per Indalecio Prieto.

3. La Guerra Civil: l'ajuda de l'URSS i l'or de Moscou. Negrín, ministre d'Hisenda

L'única potència que va ajudar la República amb el subministrament d'armes fou l'URSS. Per pagar-les es va haver de fer ús dels estocs d'or del Banc d'Espanya des dels primers dies de la rebel·lió, abans que Negrín tingués cap responsabilitat pública, tot i que la utilització de l'or durant la guerra ha quedat associada a la seva figura. Aquest àmbit reuneix, entre altres peces, armament de la Guerra Civil utilitzat pel bàndol republicà i documentació notarial.

4. Barcelona, capital de la República

El 1937, Manuel Azaña atorgà el poder a Negrín amb el propòsit d'influir en la democràcia europea a través d'ell, però Franco sempre es va negar a qualsevol mediació internacional. El mateix any Negrín decideix traslladar la capitalitat

de la República a Barcelona, i comença el difícil període de discussió de competències entre la Generalitat i el Govern de la República.

5. ¡Resistir es vencer!: Negrín aïllat

La figura de Juan Negrín apareix lligada, en la segona etapa de la Guerra Civil, a la seva decisió de resistir i a la dependència internacional de l'URSS, juntament amb el protagonisme del Partit Comunista d'Espanya, insòlits en la història del país. Aquest fet va comportar que la política de Negrín s'identifiqués amb el PCE, cosa que va arribar a dividir el PSOE entre els partidaris de la política de Negrín i els partidaris d'Indalecio Prieto. Entre altres peces, hi podem veure l'informe on s'afirma que el gran enemic del moment és el pluralisme que manté Negrín.

6. La doble derrota de Juan Negrín: el final de la guerra i l'exili

Aquest darrer àmbit tracta de la derrota política i militar de Negrín, i dels 17 anys d'exili fins a la seva mort a París el novembre de 1956. Podem veure exposats alguns documents inèdits. La mostra s'acompanya d'un catàleg i de l'audiovisual *Juan Negrín. Resistir es vencer*, produït per la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, TVE S.A. i la Fundación Pablo Iglesias, amb guió de Ricardo Miralles i Pedro Carvajal. Amb aquesta exposició, el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona vol convidar a repassar i reviure una part del nostre patrimoni col·lectiu, fent de la memòria una eina de futur.

Juan Negrín al laboratori de l'Institut de Fisiologia de Leipzig

© Arxiu Juan Negrín López, París

EL PLA DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI ARQUEOLÒGIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA

Una de les principals funcions de l'MHCB és la salvaguarda del patrimoni arqueològic de la nostra ciutat. Aquesta necessitat de protecció passa per disposar d'un bon coneixement global del patrimoni arqueològic de tot el terme municipal. El patrimoni arqueològic és un bé cultural sotmès a riscos, ja que sovint es tracta de patrimoni desconegut fins a la seva localització, avaluació, documentació, recerca, difusió i protecció. Un tret que el diferencia és el fet que el seu estudi sistemàtic pot ser tan o més important que l'existència material. Des d'aproximadament els anys setanta del segle XX les disposicions a favor de la protecció i la recerca dels jaciments arqueològics han estat estretament lligades al desenvolupament de la legislació en matèria de planificació urbana i al reconeixement de l'arqueologia com a part del desenvolupament de l'urbanisme.

En la introducció del *16e Document d'évaluation du patrimoine archéologique des villes de France*, dedicat a la ciutat d'Auxerre¹, se'ns fa una distinció entre "patrimoni real", que és el que realment s'ha documentat, i "patrimoni ideal", que és el que suposadament creiem que existeix, però del qual encara no hi ha una constància concreta. S'ha d'avançar en el coneixement i en la interrelació de la documentació per poder acotar amb cura el patrimoni arqueològic encara existent. Així, un dels trets comuns a tota la legislació vigent referent al patrimoni –tant internacional, com nacional i local– és la necessitat de dur a terme inventaris. Pel que fa al patrimoni arqueològic, la majoria d'administracions amb competències en matèria patrimonial han fet o estan elaborant inventaris de protecció, que han rebut el nom de "cartes arqueològiques" o "mapes de riscos".

Des de l'Àrea de Coneixement i Recerca del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya s'està duent a terme l'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya, que s'estructura a partir de l'elaboració, comarca a comarca, de les cartes arqueològiques. Pel que fa als nuclis urbans, s'han dut a terme els anomenats "programes d'arqueologia urbana", on hi ha una documentació més extensa pel que fa al patrimoni objecte d'estudi. Tot i la redacció d'aquests programes, s'ha cregut adient, per tal de complementar l'Inventari del Patrimoni Arqueològic, elaborar cartes arqueològiques dels nuclis urbans, seguint la mateixa metodologia emprada per a la realització de les cartes arqueològiques de les diverses comarques del país. Pel que fa a Barcelona, al llarg de l'any 2006 l'Àrea de Coneixement i Recerca va encarregar l'elaboració d'una part de la carta arqueològica del terme municipal a l'empresa Àtics SL, representada pels arqueòlegs Marta Fàbregas i Jordi Ramos. La planimetria la va efectuar el geògraf, especialista en GIS, Àlex Moreno. S'ha dut a terme l'inventari de bona part dels districtes de la ciutat: Horta-Guinardó, Sant Andreu, Sant Martí, Nou Barris, Gràcia, Sants-Montjuïc i les Corts. Ciutat Vella i l'Eixample n'han quedat exclosos, per la gran magnitud de les intervencions arqueològiques efectuades al primer i per la presència d'un dels baluards de la Ciutadella dins del segon.

Des de l'MHCB s'ha col·laborat en diverses fases del treball de la Carta Arqueològica de Barcelona i, al mateix temps, s'ha impulsat la redacció del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arqueològic de la Ciutat. Ja s'ha assenyalat anteriorment que, encara que la protecció del patrimoni recaigui en els organismes de

cultura, cada cop més els organismes d'urbanisme i planejament urbà redacten normatives per a la protecció i el coneixement del patrimoni. Un pla especial és un pla territorial en un àmbit comarcal o municipal, d'abast general o parcial del territori, que només s'ocupa d'una matèria concreta essencial, la qual s'adequa a la resta de normatives i al planejament urbà. La documentació necessària per a l'elaboració del Pla Especial consta de dues parts diferenciades:

- La normativa pròpiament dita, on es definiran els graus de protecció i les actuacions que cal dur a terme, així com el procediment administratiu adient.
- El catàleg de punts d'interès explicitat en forma de fitxa, on s'ha de fer constar la identificació de l'àrea, l'entorn immediat de protecció, l'estat de conservació, el nivell de protecció, els antecedents i la bibliografia. En aquest apartat també s'ha d'incloure tota la planimetria, tant la de detall d'intervencions o àrees com l'elaborada per èpoques històriques i tipologies diferenciades. Així mateix, s'hauria de redactar una introducció genèrica amb l'evolució territorial per fases històriques de la ciutat.

Un cop el Pla Especial sigui aprovat inicialment per l'Ajuntament, s'haurà de lliurar a la Generalitat de Catalunya, la qual, ja assabentada, n'iniciarà la revisió per si s'escau fer esmenes i proposar algun canvi de protecció abans de l'aprovació definitiva.

NOTES

1. DD.AA., *Auxerre. Document d'évaluation du patrimoine archéologique des villes de France*.

Ministère de la Culture et de la Communication, 1998.

© MCHB-Jordi Ramos

LES PUBLICACIONS CIENTÍFIQUES I TÈCNIQUES DE L'MHCB

Recentment s'han presentat els nous números de dues publicacions de l'MHCB que tenen per objectiu la divulgació de la recerca i la salvaguarda del patrimoni que el Museu duu a terme de manera constant: *Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona (Quarhis)* i *Quaderns Tècnics de l'MHCB*. En el tercer número de la revista *Quarhis*, disponible des de mitjans d'abril, s'inclou un dossier monogràfic sobre els treballs d'investigació de la necròpolis de la plaça Vila de Madrid. Es tracta d'una presentació interdisciplinària dels darrers estudis efectuats, que van des d'una anàlisi dels rituals funeraris durant l'Alt Imperi fins a l'estudi

Tècnics de conservació i restauració, que va sortir a la llum el mes de maig, són un perfecte reflex de la diversitat d'àmbits en què treballen els equips de conservació i restauració del Museu: des de la protecció de les col·leccions, dels edificis històrics i de les àrees arqueològiques fins a la labor que acompanya les excavacions arqueològiques, així com el tractament i restauració dels materials procedents d'aquestes excavacions. En relació a béns immobles, trobem dos estudis, un dedicat a la conservació-restauració de la cuina del Monestir de Pedralbes i l'altre centrat en les noves aportacions en la tècnica d'execució de les pintures

arqueozoològic, antropològic i del jardí funerari d'aquesta necròpolis. També podem trobar articles sobre el dipòsit d'àmfores de la torre 16 de la muralla romana i una nova producció de pisa arcaica decorada en verd i manganès a la ciutat, així com un estudi arqueomètric sobre aquest tipus de ceràmica. La presentació d'aquest tercer número de *Quarhis* va comptar amb una interessantíssima conferència a càrrec del doctor Desiderio Vaquerizo, catedràtic d'Arqueologia de la Universitat de Còrdova, que va versar sobre el ritual funerari al món romà. Per la seva banda, els temes que presenta el segon número dels *Quaderns*

murals de la capella de Sant Miquel ubicada al mateix monestir. Quant a temes d'arqueologia, es presenta l'anàlisi microestratigràfica i el tractament de les pintures murals de l'aula episcopal dels segles V-VI conservades *in situ* al subsòl arqueològic del Museu, i l'estudi dels productes i tècniques per a la reconstrucció de vidre arqueològic. Aquestes dues publicacions, que coincideixen amb la commemoració enguany de l'Any de la Ciència i amb el programa Barcelona Ciència 2007, col·laboren a la difusió de la tasca tècnica i científica que es genera des del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

Darrers préstecs de l'MHCB

Actualment el Museu col·labora amb diverses institucions amb el préstec d'obres de la seva col·lecció. L'exposició ***Barcelona and Modernity: Gaudí to Dalí***, que ha visitat primer el Cleveland Museum of Art i després el Metropolitan Museum of Art de Nova York, n'és un exemple. Per a aquesta mostra, que per primera vegada als Estats Units ha reunit 300 peces d'art català datades entre el 1888 i el 1939, hem deixat dues litografies de mitjan segle XIX: el *Projecte de Reforma i Eixample* d'Ildelfons Cerdà i *Barcelona a vol d'ocell* d'Onofre Alsamora.

També s'ha donat suport a la Fundació Jaume II el Just de València, que ha muntat l'exposició ***A la búsqueda del Toisón de Oro. La Europa de los príncipes / La Europa de la ciudades***, per a la qual es fa el préstec del reliquiari dels sants Abdó i Senén, patrons del gremi dels hortolans de la Porta de Sant Antoni, del segle XV.

Continuant amb la política de difusió del patrimoni que el Museu té encomanat, s'estan gestionant altres préstecs. Tot seguit ens repassem els més destacats. La bomba Orsini i les obres *Vista de les Drassanes i de Montjuïc des del port*, d'A. Battistuzzi, i *Les Rambles il·luminades*, de J. Gomà, participaran en l'exposició que el prestigiós Museu Van Gogh d'Amsterdam presentarà entre el 21 de setembre de 2007 i el 20 de gener de 2008 amb el títol ***Barcelona 1900***. Es tracta d'«un retrat topogràfic des del qual ensenyarem diferents llocs des de la mirada dels artistes», en paraules de Teresa M. Sala, comissària de l'exposició i professora de la Universitat de Barcelona.

També s'està gestionant la cessió de l'obra anònima *Pintura del Bornet amb la Ciutadella al fons*, dels canons *Destructor* i *Bruch*, de la clau de la Ciutadella de Barcelona i de la caixeta d'ivori amb un suposat retrat de l'Arxiduc (rei Carles III). Aquestes peces participaran en la mostra ***Catalunya i la Guerra de Successió*** que prepara el Museu d'Història de Catalunya i que romandrà oberta de l'11 de setembre de 2007 al 6 de gener de 2008.

Per acabar, i com a dipòsit permanent, s'han deixat al recentment inaugurat Museu Olímpic i de l'Esport de Barcelona les maquetes de l'Àrea Diagonal, de la urbanització de l'Anella Olímpica i de la Vall d'Hebron.

No tanquem a la nit!

Activitats d'estiu de l'MHCB

UN ESTIU MÉS, I JA EN SÓN 11, EL MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE BARCELONA PREPARA UN PROGRAMA D'ACTIVITATS NOCTURNES PER A TOT TIPUS DE PÚBLIC. D'AQUESTA MANERA, PODREU CONÈIXER EL RIC PATRIMONI HISTÒRIC DEL MUSEU I DE LA CIUTAT SOTA UNA LLUM DIFERENT. SERAN UN VENTALL D'ACTIVITATS I UN CONCURS PER APRENDRE, DESCOBRIR, DIVERTIR-SE, COMPARTIR... I OBLIDAR LA CALOR!

Com cada vegada que arriben les nits d'estiu, des de l'MHCB volem oferir un programa atractiu, divers, amè i didàctic. En la programació de *No tanquem a la nit* trobareu un cicle de cinema, tallers familiars, diverses rutes nocturnes, visites temàtiques... De totes aquestes activitats, que es duran a terme al vespre durant els mesos de juliol i agost, en podríem destacar les següents.

Una nit a la romana

Ens alegra dir que aquesta activitat ja és un clàssic. Ara, però, i per complementar-la, sortirem del recinte del Conjunt Monumental de la Plaça del Rei per conèixer altres espais de la Barcino romana (la muralla, l'aqüeducte, etc.). Acabarem la nit amb bon sabor de boca: un tast de menges romanes a les galeries de la Casa Padellàs.

Nits medievals

Seguint la línia d'*Una nit a la romana*, amb les *Nits medievals* també sortirem al carrer. De la mà d'un guia visitarem l'exposició permanent *Barcelona a l'alta edat mitjana*, el Saló del Tinell i la capella de Santa Àgata. Trepitjarem la ciutat medieval de nit i descobrirem alguns dels edificis, espais, carrers i racons més significatius de la Barcelona gòtica. Podrem conèixer des de l'urbanisme i l'arquitectura de l'època fins a les activitats quotidianes (festes, tradicions, comerç, artesania, gastronomia, etc.), sense oblidar l'organització política i eclesiàstica de la ciutat. Al llarg de la visita parlarem de Barchinona des d'una perspectiva d'història social, però també farem referència a l'ambient i a la vida quotidiana dels seus habitants. Des del Conjunt Monumental medieval de la plaça del Rei, passant per la plaça Sant Jaume i el carrer Argenteria, recorrerem els carrers de la Vilanova de Mar.

Sessions golfes romanes

Com entenien el cosmos els romans? Quins déus i creences conformaven el seu pensament religiós? La religió romana es caracteritzava per ser politeista i antropomòrfica. Els déus personificaven aspectes de la natura i representaven les necessitats pràctiques de la vida quotidiana.

Aquestes sessions golfes, una activitat especialment pensada per participar-hi en família, inclouen un complet taller sobre l'univers i els déus en època romana.

Nits de música al Monestir

Les nits també continuen al Museu-Monestir de Pedralbes. Enguany us oferim un cicle de concerts molt especial dedicat a les dones compositores, entre les quals sobresurt l'abadessa benedictina del segle XII Hildegarda Von Bingen, que també destacà com a mística, poetessa, metgessa i escriptora. Una hora abans de començar l'acte, podreu fer una visita lliure al Monestir.

Visita nocturna al Refugi 307

Aquest estiu el museu incorpora un nou centre a les activitats nocturnes: el Centre d'Interpretació Històrica del Refugi 307. Aquest és un dels pocs refugis antiaeris visitables a la ciutat, un símbol de la història contemporània de Barcelona. Pel potencial simbòlic de les seves restes, la seva rellevància històrica i els fets relacionats amb la vida quotidiana a la reraguarda, el refugi antiaeri del Poble Sec és testimoni excepcional de la defensa passiva de la població davant els bombardeigs de les aviacions franquista i italiana. El nou projecte museogràfic permet recórrer els 200 metres de túnels, tot fent una reflexió sobre el context històric que el va originar i sobre els fets trascendentals dels quals va ser testimoni. Serà una visita comentada molt especial que finalitzarà amb una tertúlia.

Contes giratoris

Aquest taller, per participar-hi en família, us convida a escoltar els contes que quatre narradors amb titelles aniran explicant al voltant del claustre del Museu-Monestir de Pedralbes. Tots els seus relats tenen a veure amb les plantes medicinals que es trobaven al claustre. Per co-mençar a endinsar-vos en aquest món i abans de fer l'activitat, podreu visitar l'exposició *Plantes, remeis i apotecaris. El jardí medieval del Monestir de Pedralbes*, mostra amb què es pretén recrear un hipotètic jardí medicinal per tal d'explicar els principis bàsics de la medicina medieval i les seves diferències respecte a la medicina moderna.

Una nit de llegenda

És una activitat per endinsar-se en l'univers mític de la ciutat i deixar-se emportar per un món de fantasia i evocacions no exemptes de veracitat. De fet, conèixer la història es conèixer també els seus mites i llegendes. Durant aquesta ruta trepitjarem diferents espais de la ciutat, vinculats a narracions, personatges i llegendes que ens permetran apropar-nos a la història de la ciutat, des d'una altra perspectiva. Passat i present, realitat i fantasia, visions paral·leles de la història que seran contrastades amb la història en majúscules, aquella que anomenem objectiva i que ens ha permès desmitificar i sobretot destriar allò que la llegenda té de veraç o imaginari.

Ruta nocturna per la Barcelona de la II República

La nit també fou testimoni dels canvis que va viure la ciutat amb l'arribada de la II República, que va permetre que la gent visqués l'espai públic amb entusiasme i gaudi del temps d'oci de manera diferent. En aquest itinerari per la Barcelona nocturna dels anys trenta, basant-nos en les transformacions polítiques, socials i culturals que es van viure durant aquells anys, explicarem com aquestes van afectar el paisatge i l'entorn del centre de la ciutat. La ruta inclou la visita a l'exposició *Juan Negrín 1892-1956. Barcelona, capital de la República*, que té lloc a la Casa Padellàs de l'MHCB.

Enfoca, dispara i fes història!

Per completar aquesta programació, hem convocat un concurs molt especial; només cal que vingueu al museu amb la càmera fotogràfica i hi participeu! Us espera un gran premi!

No us perdeu!

Per conèixer totes les activitats de *No tanquem a la nit*, així com les dates, horaris i preus, consulteu el Programa d'Activitats Juliol-Setembre 2007, que estarà disponible des de mitjans de juny.

Abonament per a totes les activitats de *No tanquem a la nit*: 60 euros

1
Degustació de productes romans a les galeries de Casa Padellàs.

2
Cinema a la Plaça del Rei.

3
Taller familiar durant una sessió golfa.

4
Una nit a la romana: visita del subsòl arqueològic

5
Concert al claustre del Museu-Monestir de Pedralbes.

6
Ruta nocturna per la Barcelona de la II República.

© MHCB-Pep Herrero

CAIXA DE FITXES PER AL JOC DEL “TRESILLO”

© MHCB-Carla Puerto

Aquesta caixa amb les fitxes per dur els comptes del joc del tresillo va ser donada al Museu pel dibuixant, escriptor i músic Apel·les Mestres (1854-1936), que la rebé per transmissió familiar del seu pare, l'arquitecte Josep Oriol Mestres i Esplugas, el qual l'havia rebuda igualment del seu pare.

L'interior de la caixa conté quatre petites capsas amb les respectives fitxes de colors diferents, i a la tapa de cada una un comptador per fer el seguiment de la puntuació dels jugadors. Tant la caixa exterior com les quatre interiors són de fusta policromada decorada amb plata envernissada amb una cola groguenca que imita l'or, d'estil neoclàssic i decorades amb els mateixos motius ornamentals.

La caixa fou portada des de Madrid a Barcelona per a l'esbarjo de Carles IV i la seva família durant la visita que van fer a la ciutat, entre l'11 de setembre i el 8 de novembre de 1802, amb motiu de la doble boda del príncep d'Astúries, Ferran, amb la princesa de Nàpols, Maria Antònia, i el príncep reial de Nàpols, Francesc Genar, amb la infanta d'Espanya Maria Isabel.

En aquell moment és probable que

aquesta caixa fos una novetat, si tenim en compte que la majoria dels autors situen l'origen del joc del tresillo al segle XVIII, cap a 1780-90. Primer va ser conegut amb el nom de “rocambor”, més tard com a “mediator”, després “tresillo de voltereta” i finalment “tresillo”.

Com el seu nom indica, aquest joc de cartes espanyoles es juga entre tres, si bé per fer el joc més descansat i còmode s'acostuma a jugar amb quatre; en aquest cas, el que reparteix la baralla es queda sense jugar però participa també de les contingències del joc i guanya o perd com els altres tres. Entre els quatre jugadors es reparteixen unes fitxes que representen un nombre determinat de punts, cosa que permet una major facilitat per al cobrament i pagament de les jugades, en comptes d'utilitzar diners.

El museu conserva una baralla de naips (MHCB 318), també procedent de la col·lecció d'Apel·les Mestres, que tradicionalment es deia era la utilitzada per la família reial per jugar amb aquest joc de tresillo. Es tracta d'uns naips calco-grafiats i acolorits a mà fets a Barcelona per uns dels fabricants més importants, els Macià, actius des de mitjan segle XVIII fins a la meitat del XIX.

CAIXA DE FITXES PER
AL JOC DEL “TRESILLO”

Època
Inicis s. XIX
Material
Fusta

Dimensions
15 x 19 x 4,3 cm
Núm. d'inventari
MHCB 317

Breus

Nou centre de l'MHCB

L'1 d'abril passat, el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona va inaugurar el Centre d'Interpretació Històrica del Refugi 307 (c/ Nou de la Rambla, 169). Amb l'assistència de més de 600 veïns i veïnes i de diversos testimonis que van fer-lo servir durant els bombardeigs de la Guerra Civil, es van presentar a la ciutat les obres de recuperació integral i el projecte museogràfic. Durant tot el mes d'abril, un total de 2.055 persones han pogut gaudir de la visita dels més de 200 metres de galeria de mina sota la muntanya de Montjuïc.

La Festa! de la primavera republicana

El cap de setmana republicà, celebrat els dies 12, 13, 14 i 15 d'abril, va ser tot un èxit: 7.580 persones van participar en les activitats dutes a terme als diferents espais del Conjunt Monumental de la Plaça del Rei. El cap de setmana republicà va començar el 12 d'abril amb les jornades de portes obertes, durant els quatre dies, a l'exposició *La Primavera Republicana. Barcelona, 1931-1939*, a les sales de la Casa Padellàs del Museu. A la tarda, la conferència a la Fundació Pi i Sunyer va convocar més de 70 persones. Divendres i dissabte a la tarda, les dues sessions del Cicle de Cinema van omplir el Saló del Tinell de gom a gom. Dissabte, tot i que la forta pluja i la inestabilitat del temps ens van obligar a prendre decisions d'urgència sobre la marxa, tant el nombre de visitants a l'exposició com el de participants a les activitats va ser extraordinari. Podem destacar la divertida experiència del grafit republicà, i la degustació de tastets republicans. Ja de nit, La Vella Dixieland va desafiar els núvols i quan van sonar els primers acords, va esclatar l'ambient de revetlla a la plaça del Rei.

El 10 de juny al Museu-Casa Verdaguer

Un any més, el proper 10 de juny el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona recordarà la mort de Jacint Verdaguer a Vil·la Joana, l'any 1902. Enguany, un cop feta l'ofrena floral, tindrà lloc una lectura teatralitzada de diversos fragments de *L'Atlàntida*, obra amb la qual el poeta va guanyar els Jocs Florals l'any 1877. Tot seguit, s'oferirà un berenar als assistents a l'acte.

Documentació de Can Fabra, Canòdrom Meridiana i estació de la Sagrera

Des de l'MHCB s'ha iniciat la documentació de les dependències de l'antic conjunt fabril de Can Fabra, del Canòdrom Meridiana i de les instal·lacions ferroviàries de l'estació de la Sagrera, referents del patrimoni arquitectònic de la ciutat. Els treballs que es porten a terme contemplen la realització de tasques de recerca centrades en la recopilació de tota la documentació gràfica, tant planimètrica com fotogràfica, i de l'estat actual que presenten aquests equipaments, per tal de poder disposar d'un registre que en permeti la interpretació històrica.

Propostes

Cinema

Ramon Perea, l'home que va salvar Barcelona.

Producció del programa 30 minuts, TV Catalunya, 2006. Documental de Montse Armengou i Ricard Belis. Investigació i documentació: Judit Pujadó i Julius Purcell

Va ser amb la Guerra Civil espanyola que es va començar a atacar la població civil des de l'aire, la qual cosa va comportar el disseny i l'organització de tot un nou tipus de defenses. Barcelona, davant d'aquest nou perill, s'organitza i sorgeix la Junta de Defensa Passiva de la Generalitat. En el marc d'aquesta institució Ramon Perea va treballar construint refugis i, com a enginyer que era, dissenyant nous tipus de construccions per fer-los més resistents. El fet d'estar al costat perdorador de la guerra va fer que s'exiliés. De Barcelona va passar a ajudar a l'organització de la defensa passiva a Anglaterra, on, per desgràcia, no va ser escoltat del tot. El documental repassa la vida d'aquest lluitador català, que va intentar ajudar a salvar víctimes innocents de dues grans guerres del segle XX a Europa.

Barcelona a la xarxa

www.bcn.cat/volvirtual

Passeig virtual per seixanta anys d'història de Barcelona. Gràcies al programa GeoShow3D, és possible veure les modificacions de la ciutat des de l'aire durant sis etapes històriques: l'any 1947, durant el període de la postguerra; el 1958, quan la ciutat va créixer urbanísticament; el 1970, quan es van construir els barris perifèrics; el 1986, amb les millores introduïdes per l'Ajuntament democràtic; el 1994, amb la Barcelona postolímpica, i el 2005, després del Fòrum de les Cultures.

Racons de Barcelona per redescobrir

Parròquia de la Santa Creu d'Olorda

Ctra. Santa Creu d'Olorda a Sarrià (BV 1488)

Al mig de la serra de Collserola, dalt d'una carena i darrere del puig d'Olorda, hi ha una gran plana enmig del bosc, on es troba un conjunt d'edificis de caràcter rural construïts sobre unes restes anteriors, a l'entorn de l'església de la Santa Creu d'Olorda. S'hi pot arribar des del barri de Sarrià, per la carretera de Vallvidrera, o des de Molins de Rei, per la carretera d'Olorda. Santa Creu d'Olorda va ser un municipi independent fins al 1916, any en què es va dividir entre Molins de Rei, Sant Feliu de Llobregat i Sarrià. És un exemple interessant d'antiga parròquia rural que manté l'església oberta al públic. Un dels edificis ha estat transformat en bar-restaurant al servei de la gran zona de pícnic i esbarjo creada a l'esplanada de davant d'aquest conjunt. L'accés es fa a través d'un barri amb xiprers, que porta a una portalada renaixentista en arc de mig punt, amb la data de 1632 a la llinda i un rellotge de sol al damunt. L'església, d'origen preromànic tot i que la construcció que es conserva és el fruit de diverses remodelacions al llarg del temps, té diversos tipus de paraments i combina filades horitzontals de maons, carreus i arrebosats. Si bé no ho sabem amb precisió, tot fa pensar que els elements preromànics de l'església, centrats en l'absis, daten de la fi del primer mil·lenni. Aquesta tesi la corroboren documents conservats dels anys 1032 i 1066. De l'absis primitiu parteix, potser, tota l'evolució arquitectònica: el creuer elevat d'estil carolingi (segles IX-X), el campanar d'espanya (segle XIV) reformat a partir del 1619, la porta renaixentista actual (segle XVI), la rectoria i les

diverses dependències modificades al llarg del temps. A la casa rectoral de la parròquia de Santa Creu d'Olorda es va conservar fins a la Guerra Civil una imatge d'època gòtica de la Mare de Déu amb el Nen, coneguda també com a Mare de Déu de Gràcia. A banda de l'església hi ha un veritable entorn per descobrir, i es pot visitar també la pedrera, anomenada dels Ocells, un gran forat on s'explotaven pissarres. Hi ha una llegenda que explica que les roques que s'observen al fons de la gran excavació són ossos fosilitzats del drac d'Olorda. És un indret ideal per anar-hi a passar tot un dia fora, i alhora un mirador amb vistes privilegiades del delta del Llobregat.

Llibres

HUERTAS CLAVERIA, Josep M.

Mites i gent de Barcelona.

Barcelona: Edicions 62, 2006

Amb aquest llibre Josep M. Huertas, recentment desaparegut, va aconseguir convertir en mites i llegendes històries dels ambients populars que són descripcions força exactes de fets reals succeïts a Barcelona. Des del Putxet i Sarrià fins a Torre Baró i el Bon Pastor, sense oblidar barris desapareguts com Somorrostro o Pequín, és un recull que ofereix un plànol de la memòria popular i literària de la ciutat.

SOLANA, Teresa.

Un crim imperfecte.

Barcelona: Edicions 62, 2006, 256 p.

El llibre, ambientat en els refugis més emblemàtics de l'alta burgesia barcelonina, explica en clau de sàtira les desventures de dos germans bessons que es guanyen la vida com a detectius improvi-

sats i barroers. El crim que investiguen els porta a freqüentar els ambients més sofisticats de la ciutat, gairebé sempre situats al nord de la Diagonal, on funcionen uns codis excloents molt determinats. Amb aquesta novel·la, una obra sarcàstica, fresca i intel·ligent, Teresa Solana s'ha convertit en l'autora revelació de la literatura catalana actual.

PIJOAN, Joaquim.

Sayonara Barcelona.

Barcelona: Edicions Proa, 2007, 234 p.

En aquesta novel·la, Premi Sant Jordi 2006, el protagonista torna a Barcelona després de 25 anys de viure al Japó. Va a la recerca del seu passat i prova de refer els llaços trencats, però s'encara a una ciutat molt diferent de la que va deixar.

MORIEL, Enrique.

La ciudad sin tiempo.

Barcelona: Destino, 2007, 469 p.

Novel·la històrica escrita amb pseudònim. A la Barcelona actual apareix el cadàver d'un prohoms de l'alta societat, totalment dessagnat i amb unes misterioses ferides. Mentre que al present s'investiga aquest misteriós cadàver, també es veurà la implicació de la família, al llarg dels segles, amb una altra família noble de la ciutat.

Montjuïc: Barcelona Parc Central.

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Barcelona Serveis Municipals, 2007, 227 p.

Obra col·lectiva en què han col·laborat més de seixanta articulistes, que donen la seva visió de la muntanya de Montjuïc, i que pretén donar a conèixer el passat, present i futur de la muntanya. És l'última obra en què va col·laborar Josep M. Huertas Claveria, qui ens parla de la història de Montjuïc.

SOLSONA I CARDONA, UN PASSEIG PER LA SEVA HISTÒRIA I ART

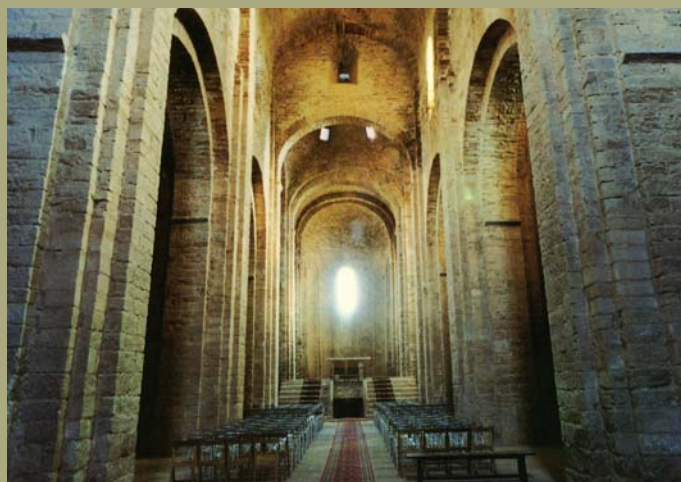
Dissabte 16 de juny.

Us proposem una sortida per gaudir de la història i l'art de dues poblacions claus del Solsonès i el Bages. Començarem visitant la catedral de Solsona (finals del segle XI - segle XVII), actualment gòtica, però que conserva els absis i el campanar d'estil romànic. Una de les joies que s'hi alberguen és la Mare de Déu del Claustre –patrona de la ciutat–, una talla de pedra catalogada entre les escultures més significatives del romànic universal. A continuació, ens endinsarem en les col·leccions d'art romànic i gòtic del Museu Diocesà i Comarcal. Conjunts de pintura mural preromànica i romànica com els de Sant Quirze de Pedret

i Sant Vicenç de Rus són uns dels exponents més importants de l'art català. Pel que fa a les mostres d'art gòtic, en podríem destacar el monument sepulcral de Sant Pau de Casserres, el Sant Sopar de Jaume Ferrer I o les taules de Pere Serra i Lluís Borrassà. Havent dinat, un passeig pel nucli històric de Cardona ens durà per carrers, places i racons de l'antiga població. Acabarem el dia fent una visita a la Col·legiata de Sant Vicenç, temple erigit el 1040, d'estil romànic llombard, que destaca per les seves dimensions i per la llum natural que entra a través de grans finestrals.

Per participar en aquesta activitat, podeu fer la reserva al 93 256 21 54 o bé a amics-mhcb@bcn.cat

Lloc i hora de trobada: plaça de Ramon Berenguer el Gran, a les 8 h. Preu: 15 € (dinar no inclòs). Activitat per a Amic/Amiga i acompanyant. Places limitades.

ELS AMICS I AMIGUES DEL MUSEU

ELS AMICS ENS EXPLIQUEN... SORTIDA A BESALÚ

Ho trobàvem a faltar... Aquestes sortides tan interessants que ens organitzen per als Amics del Museu.

El proppassat dissabte 21 d'abril vam visitar durant el matí el conjunt medieval de l'antic comtat de Besalú. Una vegada creuat el majestuós pont que presideix l'entrada a la vila, ens donaren la benvinguda unes guies locals que ens acompanyaren en la nostra passejada tot explicant-nos els edificis, entre ells l'església de l'antic convent de Santa Maria, la de Sant Vicenç (que custodien entre altres peces la relíquia de la Vera Creu), l'antic hospital de Sant Julià i l'edifici de la Cúria Reial.

I el més sobresortint i diferent de tots: el micvè, que com ja sabeu es tracta d'uns banys de purificació dels jueus, únics de moment a la Península i uns dels deu que hi ha a Europa en bon estat de conservació. Per finalitzar el recorregut, dintre de la Casa Cornellà ens mostraren un audiovisual que abastava des dels inicis de la vila, en l'època dels ibers, fins als nostres dies, presentant-ne els canvis i transformacions al llarg de més de mil anys.

A la tarda i de la mà de la nostra guia seguirem la ruta per descobrir petits tresors amagats dins d'uns paratges perduts entre valls i muntanyes. En destaquem les ermites romàniques: una d'elles, la de Sant Feliu de Beuda, era un antic cenobi, mentre que a la basílica del Sant Sepulcre de Palera es podien aconseguir les mateixes indulgències que pelegrinant al Sant Sepulcre de Jerusalem.

Com diu un tros d'una cançó d'en Llach, "el nostre país és tan petit"... Sí, és cert, però nosaltres afegiríem que és tan ple d'història, monuments i paratges meravellosos que cada vegada esperem amb més ganes aquestes sortides. I si el dia es presenta formós i assolellat com el que vam tenir, només ens resta dir-vos fins a la propera i que sigui ben aviat.

Pilar Simon Codina. Número d'Amiga de l'MHCB: 45

Bibliografia recomanada per a la visita

Josep ALANYÀ i ROIG, *Besalú, vida i organització d'una juderia*, Besalú: Ajuntament, 1996.

Joan LÒPEZ i CARRERA, *Besalú*, Girona: Diputació de Girona-Caixa de Girona, 1988. Quaderns de la revista de Girona. 17.

Vicenç VILLATORO, *Del call a la sinagoga*, Barcelona: Editorial Barcanova, S.A., 1992.

Martí GIRONELL, *El pont dels jueus*, Barcelona: Columna, 2007.

Eduard CARBONELL, *L'art romànic a Catalunya, segle XII*, vol. I i II, Barcelona: 1974, 1975.

DD.AA., *Catalunya romànica. Vol. IV. La Garrotxa*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1990.

Avantatges

RUTA PEL PATRIMONI INDUSTRIAL DEL POBLENOU

Dissabte, 9 de juny us proposem un recorregut per l'antiga Farinera Sant Jaume, avui restaurada com a centre cultural, i per alguns dels edificis que han configurat el paisatge industrial del Poblenou i resten com a símbol del procés d'industrialització de la ciutat a partir del segle XIX. A més d'analitzar el procés d'industrialització de la ciutat i les seves repercussions en la transformació urbana de Sant Martí de Provençals, amb aquesta ruta es pretén fer una reflexió sobre les causes de la concentració fabril al territori del Poblenou, com també sobre les condicions de vida dels treballadors, la seva procedència i especialitzacions, i els canvis soferts al barri amb els nous plans urbanístics i funcionals.

Lloc i hora de trobada: Centre Cultural La Farinera del Clot (Gran Via de les Corts Catalanes, 837) a les 10.30 h. Durada aproximada: 3 hores. Activitat per a Amic/Amiga i acompanyant. Preu: 3 € . Places limitades.

RUTA VIU LA BARCELONA NOCTURNA DELS ANYS TRENTA

Dimarts, 10 de juliol us proposem un itinerari per la Barcelona nocturna dels anys trenta. La nit també fou testimoni dels canvis que va viure la ciutat amb l'arribada de la Segona República, que va permetre que la gent visqués l'espai públic amb entusiasme i gaudís del temps d'oci de manera diferent. Basant-nos en les transformacions polítiques, socials i culturals que es van viure durant aquells anys, explicarem com aquestes van afectar el paisatge i l'entorn del centre de la ciutat. Coneixerem per què la Rambla de Barcelona gaudeix encara avui d'una activitat cultural i social excepcional i reconeguda arreu del món. Durant els anys republicans, juntament amb el Paral·lel i el carrer Nou de la Rambla, fou l'entorn on la vida ciutadana es podia copsar amb més intensitat. Acabarem la visita en un bar típic de la Barcelona republicana, amb una copa per a tothom.

Lloc i hora de trobada: Conjunt Monumental de la Plaça del Rei a les 20 h. Durada aproximada: 2 hores. Activitat per a Amic/Amiga i acompanyant. Preu: 3 € . Places limitades.

BAETULO, CIUTAT ROMANA. EL MUSEU DE BADALONA

Dissabte, 29 de setembre. El Museu de Badalona es troba ubicat damunt les restes d'unes termes romanes descobertes el 1954 i ens permetrà fer un viatge en el temps fins a la Baetulo romana. L'exposició recorre el jaciment de l'àrea coneguda com el Clos de la Torre; al seu subsòl hi trobarem part d'un carrer amb les seves botigues, com també les termes, els banys públics romans dels quals s'han conservat diverses dependències on destaquen els mosaics que decoren el paviment. L'exposició *Baetulo, ciutat romana* presenta una variadíssima mostra de restes materials i objectes del període romà, procedents de les excavacions efectuades a la zona del fòrum i altres punts de la ciutat romana i del seu territori. Entre aquest important fons destaquen les pollegueres de bronze d'una de les portes d'entrada a la ciutat i una representació d'elements constructius com bases de columna, capitells, mosaics i pintures murals, entre altres.

Lloc i hora de trobada: entrada del Museu de Badalona (plaça de l'Assemblea de Catalunya, 1) a les 10.30 h. Activitat per a Amic/Amiga i acompanyant. Preu: 3 € . Places limitades.

Per participar en les activitats, podeu fer la reserva al telèfon 93 256 21 22 o bé a amics-mhcb@bcn.cat. Places limitades.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom i cognoms
Adreça
A/e
Població CP Província
Telèfon
DNI Data de naixement

- Quota general anual: 30 €
- Quota reduïda (estudiants < 25 anys, aturats i jubilats. Cal presentar acreditació): 18 €
- Quota familiar (famílies amb fills < 18 anys): 42 €

PAGAMENT MITJANÇANT DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Entitat Oficina
DC Núm. de compte
Nom del titular
Adreça de l'entitat
Població CP Província

"Regala història"
Cada amic que en faci un de nou rebrà un regal!!!

ENCARA ELS TEUS AMICS NO SÓN AMICS DE L'MHCB? ANIMA'LS I FAREU HISTÒRIA!

Ara, més avantatges:
Presentant el carnet d'Amic/Amiga, tens un **5% de descompte** a les llibreries de La Central

LA CENTRAL

www.lacentral.com

Data Signatura

01

Conjunt Monumental de la Plaça del Rei
Plaça del Rei, s/n
08002 Barcelona
Tel.: 93 256 21 00
Horari de visita:
de l'1 d'abril al 30 de setembre, de dimarts a dissabte de 10 a 20 h.
De l'1 d'octubre al 31 de març, de dimarts a dissabte de 10 a 14 h i de 16 a 19 h.
Diumenges de 10 a 15 h.
Dilluns, tancat

02

Museu-Monestir de Pedralbes
Baixada del Monestir, 9
08034 Barcelona
Tel.: 93 256 34 34
Horari de visita:
de l'1 d'abril al 30 de setembre, de dimarts a dissabte de 10 a 17 h.
De l'1 d'octubre al 31 de març, de dimarts a dissabte de 10 a 14 h.
Diumenges de 10 a 15 h.
Dilluns, tancat

03

Museu-Casa Verdaguer
Ctra. Església, 104
Vil·la Joana. Vallvidrera
08017 Barcelona
Tel.: 93 204 78 05
Horari de visita:
de dimarts a divendres, per a grups amb reserva prèvia.
Dissabtes, diumenges i festius de 10 a 14 h.
Dilluns, tancat

04

Centre d'Interpretació del Park Güell
Pavelló de Consergeria, Park Güell
Carrer d'Olot, s/n
08024 Barcelona
Tel.: 93 285 68 99
Horari de visita:
de dilluns a diumenge, d'11 a 15 h

05

Centre d'Interpretació Històrica del Refugi 307
Nou de la Rambla, 169
08004 Barcelona
Tel.: 93 256 21 00
Horari de visita:
dissabtes i diumenges d'11 a 14 h

06

Espai Santa Caterina. Centre d'Interpretació Arqueològica
Mercat de Santa Caterina
Plaça Joan Camprubí
08003 Barcelona
Tel.: 93 256 21 00
Horari de visita:
dilluns, dimarts, dimecres i dissabte de 8.30 a 14 h.
Dijous i divendres de 8.30 a 20 h

Direcció: Antoni Nicolau **Equip de Redacció:** Teresa Blanch, Jordi Carrió, Anna Castellano, Encarna Cobo, Adolf Fernández, Lluïsa Mañosa, Carme Miró, Ferran Puig, Núria Rivero, Lina Ubero, Judit Vives **Fotografies:** Arxiu Juan Negrín López, Pep Herrero, Carla Puerto, Jordi Ramos, Pere Vivas **Disseny gràfic:** PFP **Edició:** L'Avenç Dipòsit legal: B.43370-20077 ISSN: 2013-8253

Patrons institucionals

Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País

Consell Econòmic i Social de Barcelona

Ateneu Barcelonès

Sport Cultura Barcelona

Associació Consell de Cent

Associats

Abacus
Cooperativa

eLogia
MARKETING SINGULAR

iGuzzini

Canon

GRUP JULIÀ

Benefactors

REPSOL
YPF

Grup Agbar

Patrons

gasNatural

el Periódico

CAM
Caja Mediterráneo

OBRES SOCIALS